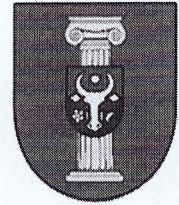

**AUTORITATEA NAȚIONALĂ DE INTEGRITATE
A REPUBLICII MOLDOVA**
**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОРГАН ПО
НЕПОДКУПНОСТИ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**
INSPECTORATUL DE INTEGRITATE

MD-2005, mun. Chișinău, str. Mitropolit Gavriil Bănulescu-Bodoni, 26
Tel.(373 22) 820 601, fax (373 22) 820 602, www.ani.md, e-mail: info@ani.md

ACT DE CONSTATARE
nr. 137/12

mun. Chișinău

14.05.2021

Inspector superior de integritate al Inspectoratului de integritate al Autorității Naționale de Integritate, Sergiu POPA, examinând materialele dosarului de control privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inițiat în privința dnei Verdeș Tamara, director al Grădiniței de copii “Făguraș” Cruglic, r. Criuleni, IDNP: [REDACTED], născută la [REDACTED], domiciliată în [REDACTED], în temeiul art. 35 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, a întocmit prezentul act de constatare, prin care,

A STABILIT:

La 31.12.2020 în cadrul Autorității Naționale de Integritate a fost înregistrată sesizarea nr. C-830/20 cu privire la eventuala încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese de către dna Verdeș Tamara, director al Grădiniței de copii “Făguraș” Cruglic, r. Criuleni.

La 13.01.2021, în conformitate cu prevederile art. 30 din Legea nr.132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, sesizarea a fost repartizată aleatoriu prin sistemul electronic de distribuire a sesizărilor.

Potrivit sesizării, dna Verdeș Tamara, director al grădiniței din s. Cruglic, r. Criuleni, îl are ca angajat la instituția pe care o conduce pe soțul [REDACTED], fapt ce presupune o încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese.

La 22.01.2021, în conformitate cu prevederile art. 31 din Legea nr. 132/2016, dat fiind faptul stabilirii de către inspectorul de integritate a existenței unei bănuieli rezonabile de încălcare a regimului juridic al conflictelor de interese, prin procesul-verbal de inițiere a controlului nr. 22/12, în privința dnei Verdeș Tamara, a fost inițiat controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese.

Prin scrisoarea nr. 04-12/234 din 22.01.2020, recepționată la 26.01.2021 conform avizului de recepție nr. DS8000875716AS, dna Verdeș Tamara a fost informată despre inițierea în privința sa a controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese și despre drepturile sale prevăzute la art. 33 din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

În temeiul prevederilor legale prevăzute la art. 20, alin. (1), lit. a) - d), art. 32, alin. (3) și art. 37, alin. (2) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, au fost consultate date din registrele informaționale de stat și solicitate Primăriei s. Cruglic, r. Criuleni (solicitarea nr. 04-12/235 din 22.01.2021, Grădiniței de copii “Făguraș” Cruglic, r. Criuleni (solicitarea nr. 04-12/236 din 22.01.2021), informații și documente necesare desfășurării controlului.

Prin scrisoarea nr. 22 din 03.02.2021, înregistrată în cadrul Autorității cu nr. 795 la 03.02.2021, ca răspuns la solicitarea nr. 04-12/235 din 22.01.2021, **Primăria s. Cruglic, r. Criuleni** a expedit copiii autentificate a următoarelor acte:

- Extrasul din carnetul de muncă al dnei Verdeș Tamara;
- Extrasul din Registrul de ordine privind angajarea dnei Verdeș Tamara;
- Fișa postului de director al dnei Veredeș Tamara;
- Regulamentul intern al instituției preșcolare “Făguraș” Cruglic.

Urmare a solicitării nr. 04-12/236 din 22.01.2021, **Grădinița de copii “Făguraș” Cruglic, r. Criuleni** a expedit inițial în adresa Autorității Naționale de Integritate, fără scrisoare de însoțire de altfel, atașat la răspunsul Primăriei s. Cruglic, r. Criuleni nr. 22 din 03.02.2021, iar ulterior răspunsul suplimentar nr. 161 din 16.03.2021, înregistrat în cadrul Autorității cu nr. 2732 la 29.03.2021, copiii autentificate ale următoarelor acte:

- *Informația privind actele administrative (ordinele) emise/semnate de către dna Verdeș Tamara, director al Grădiniței de copii “Făguraș” Cruglic, r. Criuleni, în privința dlui [REDACTAT];*

- *Fișele postului de paznic, muncitor și fochist ale dlui [REDACTAT];*
- *Contractul individual de muncă nr. 65 din 01.11.2016, încheiat între dna Verdeș Tamara, în calitate de director al Grădiniței de copii “Făguraș” Cruglic, r. Criuleni și dl [REDACTAT];*
- *Contractul individual de muncă nr. 75 din 25.10.2017, încheiat între dna Verdeș Tamara, în calitate de director al Grădiniței de copii “Făguraș” Cruglic, r. Criuleni și dl [REDACTAT];*
- *Contractul individual de muncă nr. 80 din 01.05.2018, încheiat între dna Verdeș Tamara, în calitate de director al Grădiniței de copii “Făguraș” Cruglic, r. Criuleni și dl [REDACTAT];*
- *Cererea dlui [REDACTAT] din 30.04.2018 privind angajarea în funcția de paznic la grădiniță;*
- *Cererea dlui [REDACTAT] din 17.04.2018 privind transferul în funcția de muncitor pe deservirea clădirii la grădiniță;*
- *Cererea dlui [REDACTAT] din 18.04.2018 privind eliberarea din funcția de muncitor pe deservirea clădirii la grădiniță;*
- *Cererea dlui [REDACTAT] din 28.10.2018 privind angajarea în funcția de fochist la grădiniță;*
- *Ordinul nr. 38 din 09.11.2016 cu privire la angajare de funcție prin cumul;*
- *Ordinul nr. 8-p din 18.04.2017 cu privire la acordarea concediului anual;*
- *Ordinul nr. 35-p din 23.10.2017 cu privire la cumularea funcției temporar;*
- *Ordinul nr. 38-p din 21.11.2017 cu privire la înlocuire de funcție temporar;*
- *Procese verbale cu privire la concediile medicale 2017/2018/2019;*
- *Ordinul nr. 7-p din 23.01.2018 cu privire la premiul anual;*
- *Ordinul nr. 10-p din 26.02.2018 cu privire la concediu din cont propriu;*
- *Ordinul nr. 12-p din 05.03.2018 cu privire la acordarea concediului anual;*
- *Ordinul nr. 20-p din 17.04.2018 cu privire la transfer temporar de funcție;*
- *Ordinul nr. 25-p din 30.04.2018 cu privire la eliberarea din funcție;*
- *Ordinul nr. 26-p din 30.04.2018 cu privire la angajare de funcție;*
- *Ordinul nr. 87-p din 28.11.2018 cu privire la premiarea angajaților;*
- *Ordinul nr. 91-p din 25.12.2018 cu privire la acordarea concediului din cont propriu;*
- *Ordinul nr. 18 (a)-p cu privire la acordarea premiului anual personalului auxiliar care deservește funcționarea IP plătit pentru anul 2018;*
- *Ordinul nr. 26-p din 11.03.2019 cu privire la acordarea concediului neplătit;*
- *Ordinul nr. 34-p din 01.04.2019 cu privire la cumularea temporar de funcție;*

- Ordinul nr. 37-p din 19.04.2019 cu privire la cumulare de funcție temporar;
- Ordinul nr. 41-p din 01.05.2019 cu privire la cumulare de funcție temporar;
- Ordinul nr. 52-p din 03.06.2019 cu privire la cumulare de funcție temporar;
- Ordinul nr. 69-p din 19.08.2019 cu privire la cumulare de funcție temporar;
- Ordinul nr. 78-p din 02.09.2019 cu privire la cumulare de funcție temporar;
- Ordinul nr. 90-p din 01.10.2019 cu privire la cumulare de funcție temporar;
- Ordinul nr. 33-p din 01.09.2020 cu privire la acordarea concediului anual 2020;
- Ordinul nr. 45-p din 18.11.2020 cu privire la acordarea premiului pentru anul 2019.

În urma consultării Registrului informațional de Stat „Registrul de Stat al Populației”, s-a stabilit că dl [REDACTAT] **este soțul dnei Verdeș Tamara** (act de căsătorie nr. [REDACTAT] eliberat la [REDACTAT], certificat de căsătorie seria [REDACTAT] eliberat la [REDACTAT]), confirmându-se astfel relațiile de **persoane apropiate** dintre cei din urmă.

Coroborând toate informațiile reflectate mai sus, inspectorul de integritate atestă următoarele:

- Prin dispoziția primăriei din 18.11.1992, dna Verdeș Tamara, a fost numită în funcția de director (șefă) la Grădinița de copii din s. Cruglic, r. Criuleni, din 19.11.1992, fapt confirmat de Ordinul nr. 26 din 19.11.1992 și înscrisurile din carnetul de muncă al dnei Verdeș Tamara.

- Potrivit fișei postului, funcția de director este o funcție de conducere.

În conformitate cu art. 21, alin. (1) din Codul educației al RM nr. 152 din 17 iulie 2014, „**Instituțiile publice de educație timpurie** (educație antepreșcolară și învățământ preșcolar) și de învățământ extrașcolar (de nivel local) sînt înființate, reorganizate și lichidate de către autoritățile administrației publice locale de nivelul întâi... ”.

Potrivit regulamentului tip de organizare și funcționare a instituției de educație timpurie aprobat prin ordinul Ministerului Educației nr. 243 din 22 aprilie 2016 *directorul instituției de educație timpurie exercită conducerea executivă a instituției în conformitate cu atribuțiile conferite de legislația în vigoare, cu hotărârile Consiliului de administrație al instituției, cu prevederile Regulamentului și fișa de post, elaborată și aprobată de fondator*, prevederi similare regăsindu-se și în Regulamentul intern al instituției preșcolare “Făguraș” Cruglic pentru anul 2020-2021, aprobat prin ordinul nr. 01 din 19.09.2020.

Conform prevederilor art. 3, alin. (1), lit.e) din Legea nr.133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, dna Verdeș Tamara, exercitînd funcția de director al instituției publice de educație timpurie (director al Grădiniței de copii “Făguraș” Cruglic, r. Criuleni), **deține calitatea de subiect al declarării averii și intereselor personale.**

Astfel, inspectorul de integritate remarcă că dna Verdeș Tamara, exercitînd funcția de director al Grădiniței de copii “Făguraș” Cruglic, r. Criuleni, avînd interes personal rezultat din relațiile sale cu persoana apropiată - (soțul) [REDACTAT], a soluționat cererea dlui [REDACTAT] din 28.10.2018 privind angajarea în funcția de fochist la grădiniță și a emis/semnat următoarele acte administrative:

- Ordinul nr. 87-p din 28.11.2018 cu privire la premierea angajaților, în care este vizat dl [REDACTAT];
- Ordinul nr. 91-p din 25.12.2018 cu privire la acordarea concediului din cont propriu, în care este vizat dl [REDACTAT];
- Ordinul nr. 26-p din 11.03.2019 cu privire la acordarea concediului neplătit, în care este vizat dl [REDACTAT];
- Ordinul nr. 34-p din 01.04.2019 cu privire la cumulare temporar de funcție, în care este vizat dl [REDACTAT];

- *Ordinul nr. 37-p din 19.04.2019 cu privire la cumularea de funcție temporar, în care este vizat dl [REDACTAT];*
- *Ordinul nr. 41-p din 01.05.2019 cu privire la cumularea de funcție temporar, în care este vizat dl [REDACTAT];*
- *Ordinul nr. 52-p din 03.06.2019 cu privire la cumularea de funcție temporar, în care este vizat dl [REDACTAT];*
- *Ordinul nr. 69-p din 19.08.2019 cu privire la cumularea de funcție temporar, în care este vizat dl [REDACTAT];*
- *Ordinul nr. 78-p din 02.09.2019 cu privire la cumularea de funcție temporar, în care este vizat dl [REDACTAT];*
- *Ordinul nr. 90-p din 01.10.2019 cu privire la cumularea de funcție temporar, în care este vizat dl [REDACTAT];*
- *Ordinul nr. 33-p din 01.09.2020 cu privire la acordarea concediului anual 2020, în care este vizat dl [REDACTAT];*
- *Ordinul nr. 45-p din 18.11.2020 cu privire la acordarea premiului pentru anul 2019, în care este vizat dl [REDACTAT].*

Așadar, se reține că, dna Verdeș Tamara, fiind subiect al declarării, avea obligația să respecte principiile generale de evitare a conflictelor de interese prevăzute la art. 11 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, prin servirea interesului public cu imparțialitate și obiectivitate, prin asigurarea transparenței și a controlului public al activității și responsabilitatea individuală și exemplul personal. Or, obligațiile și responsabilitățile subiectului declarării, cu referire la regimul juridic al conflictelor de interese, sunt prevăzute expres în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

Potrivit art. 2, din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, *conflict de interese reprezintă situația în care subiectul declarării are un **interes personal** ce influențează sau ar putea influența exercitarea imparțială și obiectivă a obligațiilor și responsabilităților ce îi revin potrivit legii;*

***interes personal** este orice interes material sau nematerial al subiectului declarării ce rezultă din activitățile sale în calitate de persoană privată, din relațiile sale cu persoane apropiate sau cu persoane juridice și alți agenți economici, indiferent de tipul de proprietate, din relațiile sau afiliațiile sale cu organizații necomerciale, inclusiv cu partidele politice și cu organizațiile internaționale;*

persoană apropiată este soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită prin sânge sau prin adopție cu subiectul declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră);

Conform art. 12, alin. (3) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, ***conflictul de interese real** apare în cazul în care subiectul declarării este chemat să rezolve o cerere/un demers, să emită un act administrativ, să încheie direct sau prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, să ia o decizie sau să participe la luarea unei decizii în care are interese personale sau care vizează persoane ce îi sânt apropiate, persoanele fizice și juridice cu care are relații cu caracter patrimonial și care influențează sau pot influența exercitarea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică.*

În conformitate cu art. 12, alin. (4), lit. (a) și (b) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, dna Verdeș Tamara, exercitând funcția de director al instituției publice de educație timpurie (*director al Grădiniței de copii "Făguraș" Cruglic, r. Criuleni*),

era obligat să informeze șeful ierarhic sau organul ierarhic superior imediat, dar nu mai târziu de 3 zile de la data constatării, despre conflictul de interese în care se află și să nu rezolve cererea/demersul, să nu emită actul administrativ, să nu încheie, direct sau prin intermediul unei persoane terțe, actul juridic, să nu ia sau să nu participe la luarea deciziei în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică până la soluționarea conflictului de interese.

Art. 12 alin. (5) din aceeași lege prevede că „Informarea despre apariția unui conflict de interese real se va face până la soluționarea cererii/demersului, emiterea actului administrativ, încheierea, directă sau prin intermediul unei persoane terțe, a actului juridic, participarea la luarea deciziei sau luarea deciziei și va lua forma unei declarații scrise ce trebuie să conțină date despre natura conflictului de interese și despre modul în care acesta influențează sau poate influența îndeplinirea imparțială și obiectivă a mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică”.

Art. 14, alin. (2) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, statuează: „Conflictul de interese real se soluționează de către subiectul declarării, conducătorul organizației publice, Autoritatea Națională de Integritate sau Consiliul de Integritate, după caz.”.

Conform art. 14, alin. (3) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, până la soluționarea conflictului de interese real, subiectului declarării, în persoana dnei Verdeș Tamara, îi este interzisă întreprinderea oricărei acțiuni pe cauza dată, cu excepția abținerii.

Potrivit art. 14, alin. (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, subiectului declarării, în persoana dnei Verdeș Tamara, poate soluționa conflictul de interese real în care se află prin abținerea de la rezolvarea cererii/demersului, de la emiterea/adoptarea actului administrativ, de la încheierea actului juridic, de la participarea la luarea unei decizii sau luarea deciziei/votare, informând toate părțile vizate de decizia respectivă în privința măsurilor luate pentru a proteja corectitudinea procesului de luare a deciziilor.

Conform art. 12, alin. (10) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, conflictul de interese consumat reprezintă fapta subiectului declarării de rezolvare a unei cereri/unui demers, de emitere a unui act administrativ, de încheiere directă sau prin intermediul unei persoane terțe a unui act juridic, de luare sau de participare la luarea unei decizii în exercitarea mandatului, a funcției publice sau de demnitate publică cu încălcarea prevederilor alin. (4) și (7).

De menționat faptul că dna Verdeș Tamara, în calitatea sa de director al Grădiniței de copii “Făguraș” Cruglic, r. Criuleni, în perioada anilor 2016-2018 a soluționat inclusiv cererea dlui [REDACTAT] din 30.04.2018 privind angajarea în funcția de paznic la grădiniță, cererea dlui [REDACTAT] din 17.04.2018 privind transferul în funcția de muncitor pe deservirea clădirii la grădiniță, cererea dlui [REDACTAT] din 18.04.2018 privind eliberarea din funcția de muncitor pe deservirea clădirii la grădiniță.

În același timp, dna Verdeș Tamara a mai emis/semnat în privința soțului, [REDACTAT] acte administrative și a încheiat cu acesta acte juridice după cum urmează:

- *Ordinul nr. 38 din 09.11.2016 cu privire la angajare de funcție prin cumul, în care este vizat dl [REDACTAT];*
- *Ordinul nr. 35-p din 23.10.2017 cu privire la cumularea funcției temporar, în care este vizat dl [REDACTAT];*
- *Ordinul nr. 38-p din 21.11.2017 cu privire la înlocuire de funcție temporar, în care este vizat dl [REDACTAT];*

- *Ordinul nr. 7-p din 23.01.2018 cu privire la premiul anual, în care este vizat dl [REDACTAT];*
- *Ordinul nr. 10-p din 26.02.2018 cu privire la concediu din cont propriu, în care este vizat dl [REDACTAT];*
- *Ordinul nr. 12-p din 05.03.2018 cu privire la acordarea concediului anual, în care este vizat dl [REDACTAT];*
- *Ordinul nr. 20-p din 17.04.2018 cu privire la transfer temporar de funcție, în care este vizat dl [REDACTAT];*
- *Ordinul nr. 25-p din 30.04.2018 cu privire la eliberarea din funcție, în care este vizat dl [REDACTAT];*
- *Ordinul nr. 26-p din 30.04.2018 cu privire la angajare de funcție, în care este vizat dl [REDACTAT];*
- *Contractul individual de muncă nr. 65 din 01.11.2016, încheiat cu dl [REDACTAT];*
- *Contractul individual de muncă nr. 75 din 25.10.2017, încheiat dl [REDACTAT];*
- *Contractul individual de muncă nr. 80 din 01.05.2018, încheiat dl [REDACTAT].*

Analizând legislația în vigoare la momentul emiterii/semnării actelor numite supra, reeșind din prevederile Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale (conform redacției în vigoare din 01.08.2016, respectiv, redacției în vigoare din 12.01.2018), inspectorul de integritate remarcă în perioada respectivă, la noțiunea de *persoană apropiată* prevăzută la art. 2 din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, nu se regăsea **soțul subiectului declarării**.

Potrivit celor relatate, rezultă că pentru perioada respectivă dlui [REDACTAT] nu-i poate fi atribuită calitatea de persoană apropiată a dnei Verdeș Tamara, director al Grădiniței de copii “Făguraș” Cruglic, r. Criuleni.

Cu toate acestea, inspectorul de integritate reține aceste acțiuni, în pofida caracterului imperfect al legislației în vigoare la momentul respectiv.

În vederea asigurării respectării dreptului la apărare, prin scrisoarea nr. 04-12/1777 din 07.04.2021, recepționată la 10.04.2021 conform avizului nr. DS8001424872AS, dna Verdeș Tamara a fost invitată la sediul Autorității Naționale de Integritate, pentru a-și **prezenta punctul de vedere** asupra obiectului controlului.

La 22.04.2021, în cadrul Autorității Naționale de Integritate, cu nr. 3566 a fost înregistrat punctul de vedere al dnei Verdeș Tamara, în care a comunicat că: „...*Cu fostul său soț (spune așa deoarece mai bine de 10 ani practic sunt divorțați) activează la grădinița din sat: Verdeș Tamara din anul 1989 ca educator, din 1992 deține funcția de director al instituției preșcolare și respectiv [REDACTAT] activează ca muncitor pentru deservirea clădirii 0.5 salariu de funcție din 2001, adică cu mult înainte de promulgarea Legii Nr 133 din 2016.*”

În tot acest răstimp și-au făcut cinstit datoria, muncind spre binele oamenilor din localitate, contribuind la educarea noii generații de-a lungul anilor. Fiind în postura de director niciodată nu și-a favorizat financiar soțul, nu a luat decizii de interes personal, și-a exercitat obiectiv și imparțial obligațiunile de serviciu, cu atât mai mult că începând cu anul 2011 relațiile dintre cei doi au devenit tensionate. De multe ori au avut inițiativa să divorțeze și doar dorința de a nu le provoca durere copiilor i-a mai ținut într-o casă.

În anii 2017-2018, la seminarele de lucru ale DGE Criuleni de mai multe ori a abordat problema unui eventual conflict de interese dintre dînsa și soț, dar de fiecare dată primea răspuns dacă dînsul ar fi fost persoană cu răspundere materială, neapărat trebuia să fie concediat, dar în astfel de situație poate să rămînă să lucreze.

Menționează că în astfel de situație, cînd soțul și soția lucrează într-un colectiv și își

îndeplinesc conștiincios și obligațiunile, se află o bună parte din colectivele de profesori și educatori din țară.

Ca confirmare a intenției de a divorța este și copia declarației care se anexează”.

Primăria s. Cruglic, r. Criuleni, în răspunsul cu nr. 22 din 03.02.2021, înregistrat în cadrul Autorității cu nr. 795 la 03.02.2021, a comunicat că în Registrul declarațiilor privind conflicte, **nu a fost înregistrată nici o declarație privind conflictul de interese real.**

Prin urmare se atestă că dna Verdeș Tamara **nu a informat/nu a declarat și respectiv nu a soluționat conflictele de interese reale în care se afla.**

Analizând minuțios cele relatate în punctul de vedere, inspectorul de integritate consideră că **responsabilitatea de a se conforma prevederilor legii este o obligație a dnei Verdeș Tamara, iar cunoașterea sau necunoașterea legii nu exonerează de răspundere.**

Inspectorul de integritate apreciază critic afirmațiile expuse în punctul de vedere precum că „... cu fostul său soț (spune așa deoarece mai bine de 10 ani practic sunt divorțați)...”; „... de multe ori au avut inițiativa să divorțeze...”, sau „... ca confirmare a intenției de a divorța este și copia declarației care se anexează”, or prin cele spuse dna Verdeș Tamara încearcă într-o oarecare măsură să se eschiveze de la răspunderea stabilită prin lege.

La capitolul respectiv, inspectorul de integritate remarcă că potrivit informației existente în **Registrul informațional de Stat „Registrul de Stat al Populației” - fișele personale ale dnei Verdeș Tamara și dlui [REDACTAT]** (anexate la materialele dosarului de control), la compartimentul *Relații de rudenie*, este expres indicat numele soțului [REDACTAT], a.n. [REDACTAT], IDNP: [REDACTAT] și viceversa, soției Verdeș Tamara, a.n. [REDACTAT], IDNP: [REDACTAT].

Totodată, la compartimentul „*Documente de stare civilă*”, se regăsește informația privind actele de stare civilă care confirmă relația de căsătorie dintre cei doi din urmă și anume: *act de căsătorie nr. [REDACTAT] eliberat la [REDACTAT], certificat de căsătorie seria [REDACTAT] eliberat la [REDACTAT], iar alte mențiuni cu privire la o eventuală desfacere a căsătoriei, anterior nu a existat.*

Asfel, inspectorul de integritate a luat act de declarația dnei Verdeș Tamara din **21.04.2021**, anexată la punctul de vedere prezentat, care confirmă intenția acesteia de a divorța de dl [REDACTAT].

Cu toate acestea, inspectorul de integritate precizează că la momentul soluționării cererii/demersului, emiterii/semnării actelor administrative de către dna Verdeș Tamara în privința lui [REDACTAT], vizate în prezentul act de constatare, cei din urmă se aflau în relație de căsătorie activă, fiind soț și soție, prin urmare erau persoane apropiate în sensul Legii nr. 133/2016 cu privire la declararea averii și intereselor personale, argument reținut pînă la desfacerea căsătoriei, probată prin certificatul de divorț, eliberat de oficiul de stare civilă.

În virtutea funcției deținute, dna Verdeș Tamara a avut obligația de a se conforma cadrului legal în materie de conflicte de interese. Prin urmare, neaplicarea conformă a legii nu prezintă o scuză plauzibilă într-u justificarea exonerării de răspundere, or, în sensul principiului *nemo legem ignorare censetur*, legea este opozabilă *erga omnes* și se aplică ca atare, chiar dacă la momentul săvârșirii unei fapte ce intră sub incidența ei, legea a fost ignorată volitiv sau din eroare.

În același timp, normele legale care reglementează comportamentul subiectului în materie de conflicte de interese reprezintă în sine *norme imperative sau categorice* adică cele de la dispoziția cărora nu se admite nici o derogare, sub sancțiune. Prin urmare, prin instituirea acestora legiuitorul nu a lăsat la discreția subiecților declarării latitudinea de a-și alege comportarea în ipoteza dată.

Astfel, inspectorul de integritate în cadrul controlului a stabilit cu certitudine nerespectarea de către dna Verdeș Tamara, director al Grădiniței de copii “Făguraș” Cruglic, r. Criuleni a acelor obligații imperative stabilite prin lege cu referire la modul, timpul de declarare și soluționare a situațiilor de conflicte de interese reale în care se afla, respectiv abținerea de la luarea oricăror decizii și admiterea consumării conflictelor de interese propriu-zise prin soluționarea cererilor/demersurilor, emiterea/semnarea în privința persoanei apropiate – soțului [REDACTED] a actelor administrative, **ceea ce compromite interesul public de cel personal, prin aceste acțiuni și acte punându-se la îndoială luarea unei decizii imparțiale și obiective.**

Totodată, interesul public este afectat de cel personal, deja în cazul în care obiectivitatea deciziei poate fi pusă la îndoială din cauza **legăturilor de rudenie**, care pot crea situații de preferință.

Potrivit art. 31 din *Legea integrității* nr. 82 din 25.05.2017, controlul conflictelor de interese ale agenților publici subiecți ai declarării averii și intereselor personale se efectuează de către Autoritatea Națională de Integritate în conformitate cu prevederile legislației ce reglementează statutul Autorității și ale legislației privind declararea și controlul averii și intereselor personale.

În conformitate cu prevederile art. 6 din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în vederea realizării misiunii sale, Autoritatea exercită controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese.

Conform art. 19, lit. b) din aceeași lege, controlul privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese se efectuează de către inspectorul de integritate.

Potrivit art. 38, alin. (1), lit. a) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, în urma controlului privind respectarea regimului juridic al conflictelor de interese, inspectorul de integritate emite un act de constatare în cazul în care stabilește că persoana supusă controlului nu a declarat și nu a soluționat conflictul de interese sau a emis/adoptat un act administrativ, sau a încheiat direct ori prin intermediul unei persoane terțe un act juridic, sau a luat personal o decizie ori a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese.

În conformitate cu art. 23, alin. (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, *fapta subiectului declarării în privința căruia s-a constatat că acesta a soluționat o cerere/un demers, a emis sau a adoptat un act administrativ, a încheiat direct sau prin intermediul unei persoane terțe, un act juridic, a luat o decizie sau a participat la luarea unei decizii cu încălcarea dispozițiilor legale privind conflictul de interese, constituie temei pentru răspunderea contravențională sau penală și pentru revocarea, destituirea sau, după caz, încetarea mandatului, a raporturilor de muncă ori de serviciu ale subiectului în cauză.*

Conform art. 23, alin. (6) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, *subiectul declarării eliberat sau destituit din funcție potrivit prevederilor alin.(3)–(5) este decăzut din dreptul de a mai exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 ani de la data eliberării sau destituirii din funcția publică ori de demnitate publică respectivă sau din data încetării de drept a mandatului său. Dacă persoana a ocupat o funcție eligibilă, ea nu mai poate ocupa aceeași funcție pe o perioadă de 3 ani de la încetarea mandatului.*

Potrivit art. 23, alin. (8) al Legii nr. 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, Autoritatea Națională de Integritate ține Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică.

În urma examinării materialelor acumulate în dosarul de control, punctul de vedere al persoanei supuse controlului și prevederile legale ce guvernează speța, inspectorul de integritate

concluzionează că dna Verdeș Tamara, exercitînd funcția de director al Grădiniței de copii "Făguraș" Cruglic, r. Criuleni, avînd interes personal rezultat din relațiile sale cu persoana apropiată - (soțul) [REDACTED], a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin:

✓ nedeclararea (neinformarea) în termenul legal a conflictelor de interese în conformitate cu art. 12, alin. (4), lit. (a) - (b), art. 12, alin. (5) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

✓ nesoluționarea conflictelor de interese reale în conformitate cu art. 14, alin. (2) - (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

✓ soluționarea cererii dlui [REDACTED] din 28.10.2018 privind angajarea în funcția de fochist la grădiniță, respectiv emiterea/semnarea următoarelor acte administrative:

- Ordinul nr. 87-p din 28.11.2018 cu privire la premiarea angajaților, în care este vizat dl [REDACTED];

- Ordinul nr. 91-p din 25.12.2018 cu privire la acordarea concediului din cont propriu, în care este vizat dl [REDACTED];

- Ordinul nr. 26-p din 11.03.2019 cu privire la acordarea concediului neplătit, în care este vizat dl [REDACTED];

- Ordinul nr. 34-p din 01.04.2019 cu privire la cumulare temporară de funcție, în care este vizat dl [REDACTED];

- Ordinul nr. 37-p din 19.04.2019 cu privire la cumulare de funcție temporară, în care este vizat dl [REDACTED];

- Ordinul nr. 41-p din 01.05.2019 cu privire la cumulare de funcție temporară, în care este vizat dl [REDACTED];

- Ordinul nr. 52-p din 03.06.2019 cu privire la cumulare de funcție temporară, în care este vizat dl [REDACTED];

- Ordinul nr. 69-p din 19.08.2019 cu privire la cumulare de funcție temporară, în care este vizat dl [REDACTED];

- Ordinul nr. 78-p din 02.09.2019 cu privire la cumulare de funcție temporară, în care este vizat dl [REDACTED];

- Ordinul nr. 90-p din 01.10.2019 cu privire la cumulare de funcție temporară, în care este vizat dl [REDACTED];

- Ordinul nr. 33-p din 01.09.2020 cu privire la acordarea concediului anual 2020, în care este vizat dl [REDACTED];

✓ Ordinul nr. 45-p din 18.11.2020 cu privire la acordarea premiului pentru anul 2019, în care este vizat dl [REDACTED], fapt prin care a admis **consumarea conflictelor de interese**, în conformitate cu art. 12, alin. (10) al Legii 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

Din aceste raționamente, în conformitate cu prevederile art. 19, 35-38 și 39 din Legea 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, art. 23, alin. (4), (6) și (8) din Legea 133/2016 privind declararea averii și intereselor personale, inspectorul de integritate,-

DECIDE:

1. Se constată că dna Verdeș Tamara, director al Grădiniței de copii "Făguraș" Cruglic, r. Criuleni, avînd interes personal rezultat din relațiile sale cu persoana apropiată - (soțul) [REDACTED], a încălcat regimul juridic al conflictelor de interese, manifestat prin:

✓ nedeclararea (neinformarea) în termenul legal a conflictelor de interese în conformitate cu art. 12, alin. (4), lit. (a) - (b), art. 12, alin. (5) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

✓ nesoluționarea conflictelor de interese reale în conformitate cu art. 14, alin. (2) - (4) din Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

✓ soluționarea cererii/demersului, emiterea/semnarea actelor administrative ce vizează persoana apropiată – (soțul) [REDACTED], fapt prin care a admis **consumarea conflictelor de interese**, în conformitate cu art. 12, alin. (10) al Legii 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale.

2. Se sesizează Primăria s. Cruglic, r. Criuleni, în termen de 5 zile din momentul în care actul de constatare va rămâne definitiv, în vederea încetării raporturilor de muncă ori de serviciu cu dna Verdeș Tamara, director al Grădiniței de copii “Făguraș” Cruglic, r. Criuleni.

3. Se decede, dna Verdeș Tamara din dreptul de a exercita o funcție publică sau o funcție de demnitate publică, cu excepția funcțiilor electorale, pe o perioadă de 3 (trei) ani de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.

4. Se înscrie dna Verdeș Tamara în Registrul de stat al persoanelor care au interdicție de a ocupa o funcție publică sau de demnitate publică, de la data eliberării sau destituirii din funcție sau din data rămânerii definitive a actului de constatare ori din data rămânerii definitive și irevocabile a hotărârii judecătorești prin care se confirmă existența conflictului de interese.

5. Se aduce la cunoștința dnei Verdeș Tamara actul de constatare și se informează despre dreptul de a-l contesta în termen de 15 zile de la primirea acestuia, în instanța de contencios administrativ (MD-2068, mun. Chișinău, str. Kiev,3, Judecătoria Chișinău (sediul Rîșcani)).

**Inspector superior de integritate
al Inspectoratului de Integritate**

Sergiu POPA